



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ **ERSA**

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (RSAI, ERSA)

“Οικονομική Κρίση και Πολιτικές Ανάπτυξης και Συνοχής”

10ο Τακτικό Επιστημονικό Συνέδριο ,
Θεσσαλονίκη, 1 – 2 Ιουνίου 2012

Συνδιοργάνωση

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης:

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013, Στοχοθεσία, Χρηματοδότηση και Απορρόφηση Πόρων

Αντώνογλου Δημήτριος, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Διοίκησης της Υγείας Πανεπιστήμιο Πειραιώς, dimitris-econ@hotmail.com

Μπαλταδώρος Ευάγγελος, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου, mpaltado@econ.auth.gr

Μηνασίδης Κωνσταντίνος, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Μαθηματικής Προτυποποίησης στις Νέες Τεχνολογίες και στην Οικονομία Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, kminasidis@gmail.com

1. ΕΣΠΑ και στοχοθεσία

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 - 2013 αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013.

Εκπονήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία το ΕΣΠΑ εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ των κοινοτικών προτεραιοτήτων αφενός και του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου (*Ιστοσελίδα Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς*).

Για τη διαμόρφωση του ΕΣΠΑ 2007-2013 ως εγγράφου προγραμματισμού, αξιοποιήθηκαν εισροές από ένα σημαντικό αριθμό προτάσεων που υπεβλήθησαν στο Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, κατευθύνσεων - πολιτικών επιλογών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και ποσοτικών δεδομένων και μελετών.

Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2005, με τις οποίες διασφαλίσθηκαν έως το 2013 οι πόροι της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής για τη χώρα, οι νέοι Κανονισμοί των Ταμείων της ΕΕ, καθώς και οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής, αποτέλεσαν το πλαίσιο στο οποίο βασίστηκαν, μεταξύ των άλλων, οι εθνικές αρχές προκειμένου να προσεγγίσουν τις βασικές παραμέτρους του αναπτυξιακού προγραμματισμού και να καταρτίσουν το ΕΣΠΑ (*Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης*).

Επιπλέον, τα κυριότερα έγγραφα της ΕΕ που αναφέρονται στην αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2008, ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των βασικών στρατηγικών επιλογών - προτεραιοτήτων, καθώς συνιστούν κεντρικές μακροπρόθεσμες επιλογές για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις οποίες κλήθηκε να συμβάλει και η αναπτυξιακή πολιτική του νέου ΕΣΠΑ.

Βάσει των ανωτέρω, η στοχοθεσία του ΕΣΠΑ διατυπώθηκε σε 4 επίπεδα:

- στο επίπεδο των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ,

- στο επίπεδο των θεματικών (5) και χωρικών (3) προτεραιοτήτων, όπως απαιτείται από το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων,
- στο επίπεδο των Γενικών Στόχων (17), στους οποίους αναλύεται κάθε θεματική προτεραιότητα,
- στο επίπεδο των ειδικών στόχων και των κύριων μέσων επίτευξης.

Παράλληλα, η αναπτυξιακή στρατηγική διαμορφώθηκε και με γνώμονα εθνικές πολιτικές που διατυπώνονται σε στρατηγικά έγγραφα όπως η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008, η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013, το «Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007-2013 και εικοσαετίας», Εθνική Λιμενική Πολιτική, το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 κλπ.

Το πλαίσιο χρηματοδότησης διαμορφώθηκε στη βάση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2005 και των προδιαγραφών - περιορισμών των νέων Κανονισμών και προέκυψε με βάση τις αναπτυξιακές ανάγκες ανά τομέα και Περιφέρεια στην επόμενη περίοδο, συνεκτιμώντας τις ανάγκες ολοκλήρωσης των συνεχιζόμενων έργων της προηγούμενης περιόδου και τις απαιτήσεις για δράσεις που εξυπηρετούν τη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Βασική επιλογή ήταν η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου προς όφελος της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας.

Οι βασικές αρχές που διέπουν το πλαίσιο διαχείρισης, παρακολούθησης & ελέγχου των ΕΠ της περιόδου 2007-2013 αποτέλεσαν αντικείμενο ευρείας διαβούλευσης και αποτυπώθηκαν σε κείμενα θέσεων των συμμετεχόντων φορέων. Συμπληρώθηκαν από τα πορίσματα συστηματικής ανάλυσης των απαιτήσεων των νέων Κανονισμών της ΕΕ και σχετικής μελέτης που εκπονήθηκε με θέμα τη «Βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των ΕΠ του ΚΠΣ 2000 – 2006, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής και στην προσαρμογή αυτών για την περίοδο 2007 – 2013» (Ιστοσελίδα Υπουργείου Ανάπτυξης).

2. Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Επιχειρησιακά Προγράμματα

Η αρχιτεκτονική των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2007-2013 διαμορφώθηκε έτσι ώστε να υλοποιηθούν με το βέλτιστο τρόπο οι στρατηγικές επιλογές της χώρας, ενώ λήφθηκαν υπόψη τα νέα δεδομένα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

Το νέο σχήμα χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006, που οδηγεί σε πιο ευέλικτο σχήμα διαχείρισης: ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 θα υλοποιηθεί μέσα από οκτώ (8) Τομεακά ΕΠ, πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δεκατέσσερα (14) Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας. Την περίοδο 2007-2013 το σύνολο των υποδομών προσπελασιμότητας θα υλοποιηθεί πλέον στο πλαίσιο ενός τομεακού ΕΠ, ενώ για τους τομείς της υγείας και του πολιτισμού δεν θα υπάρχει πλέον διακριτό ΕΠ και οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν από Περιφερειακά και Τομεακά ΕΠ.

3. Απορρόφηση Ε.Σ.Π.Α.

Το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας κατά το 2010 πέτυχε απορρόφηση ύψους 18% του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007 - 2013 (ΕΣΠΑ) κατά το 2010, υπερβαίνοντας το στόχο του Μηχανισμού Στήριξης, που προέβλεπε απορρόφηση πόρων, αντίστοιχη με ποσοστό 17,5% εντός του 2010. Η αύξηση του ποσοστού απορρόφησης του ΕΣΠΑ, σε συνδυασμό με την ορθή αξιοποίηση των πόρων του, αναμένεται να συμβάλλει καίρια στην αναθέρμανση της ελληνικής οικονομίας, σύμφωνα και με τους διακηρυγμένους στόχους της κυβέρνησης. Σημειώνεται ότι τον Οκτώβριο του 2009 η απορρόφηση του ΕΣΠΑ άγγιζε σε ποσοστό μόλις το 2.93% (*Ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών*)

Ο στόχος του 17,5%, που αντιστοιχεί σε εισροή κοινοτικών πόρων ύψους 2.75 δις € και συνολική συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη 3.71 δις € για το έτος 2010, επετεύχθη και υπερκεράστηκε με την άμεση ενεργοποίηση όλων των επιχειρησιακών προγραμμάτων, τομεακών και περιφερειακών, τη διάθεση των αναγκαίων πόρων του Π.Δ.Ε για την πραγματοποίηση των απαιτούμενων δαπανών και τον καλό συντονισμό και κινητοποίηση των αρμόδιων υπηρεσιών.

Αναλυτικότερα, 2.346.136.310 € δόθηκαν σε δράσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής. και 442.683.520 € σε δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Άλλος ένας στόχος που προβλέπεται στην εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας είναι η σύσταση και τήρηση στην Τράπεζα της Ελλάδας του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Οικονομικών τίθεται από τις 3 Ιανουαρίου 2011 σε πλήρη λειτουργία ο Κεντρικός Λογαριασμός ΕΣΠΑ, μέσω του οποίου εκσυγχρονίζεται ουσιαστικά το σύστημα χρηματοδότησης των έργων του ΕΣΠΑ, εξασφαλίζεται η στοχευμένη και ταχεία χρηματοδότηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων με βάση την πρόοδο της υλοποίησής τους, καθώς και η απρόσκοπτη και χωρίς καθυστερήσεις είσπραξη της αντίστοιχης κοινοτικής συνδρομής.

Με τη λειτουργία του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ επιτυγχάνεται, παράλληλα, και η πληροφόρηση για τις πραγματοποιούμενες πληρωμές των έργων σε πραγματικό χρόνο και επομένως η σαφής εικόνα της εξέλιξης των δαπανών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Η παράμετρος αυτή είναι ιδιαίτερη σημαντική, αφού θα συμβάλλει στην αποφυγή της πρόωρης χρηματοδότησης των έργων σε σχέση με τον πραγματικό χρόνο διενέργειας των πληρωμών και των δυσμενών συνεπειών για το δημόσιο (αδικαιολόγητη δέσμευση πόρων, επιβάρυνση του δημοσίου με τόκους κλπ).

Ο τρίτος στόχος που προβλέπεται στην εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης αφορά την υποβολή σε ετήσια βάση δέκα μεγάλων έργων στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό, δέκα μεγάλα έργα του ΕΣΠΑ 2007-2013, συνολικού προϋπολογισμού 4,65 δις € καταχωρήθηκαν στο Κοινό Πληροφοριακό Σύστημα Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής SFC (Structural Funds Common system) και βρίσκονται ήδη σε κατάσταση αποδοχής. Πρόκειται για σημαντικά έργα υποδομής που καλύπτουν σχεδόν το σύνολο της ηπειρωτικής

Ελλάδας θα συμβάλλουν σημαντικά στην τόνωση της αγοράς και την προστασία του περιβάλλοντος (Ιστοσελίδα *forum* για το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς).

Πίνακας απορρόφησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2010 και 2011

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΕΩΣ 31/10/2010 εκατ. Ευρώ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΕΩΣ 31/12/2011 εκατ. Ευρώ	ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΠΟ 31/10/2009 ΕΩΣ 31/12/2011 εκατ. Ευρώ
Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη	4,36	492,30	487,94
Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας	77,53	1.486,49	1.408,96
Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα	85,86	896,77	810,91
Ψηφιακή Σύγκλιση	1,11	194,87	193,76
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	4,27	692,87	688,60
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	32,31	402,44	370,13
Διοικητική Μεταρρύθμιση	2,90	62,77	59,87
Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής	0,00	66,41	66,41
Μακεδονία - Θράκη	272,82	1.103,80	830,98
Δυτική Ελλάδα - Πελοπόννησος - Ιόνιοι Νήσοι	75,01	337,34	262,33
Κρήτη & Νήσοι Αιγαίου	59,80	424,41	364,61
Θεσσαλία - Στερεά Ελλάδα - Ήπειρος	101,40	683,66	582,26
Αττική	74,76	788,98	714,22
Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων	0,00	1,29	1,29
Ελλάδα-Κύπρος 2007-2013	0,00	7,24	7,24
Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδα – Βουλγαρία	0,00	10,05	10,05
Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδα - Ιταλία	0,00	8,08	8,08
Greece - the former Yugoslav Republic of Macedonia IPA Cross Border Programme	0,00	0,00	0,00
Greece - Albania IPA Cross-Border Programme 2007 - 2013	0,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΑ	792,13	7.659,77	6.867,64

4. Αναφορές

- Ιστοσελίδα Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, <http://www.espa.gr>
- Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://www.europa.eu>
- Ιστοσελίδα Υπουργείου Ανάπτυξης <http://www.ypan.gr>
- Ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών <http://www.mnec.gr>
- Ιστοσελίδα forum για το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς <http://www.espa2007-2013.blogspot.com>